

Ana Haraga

Fonetică

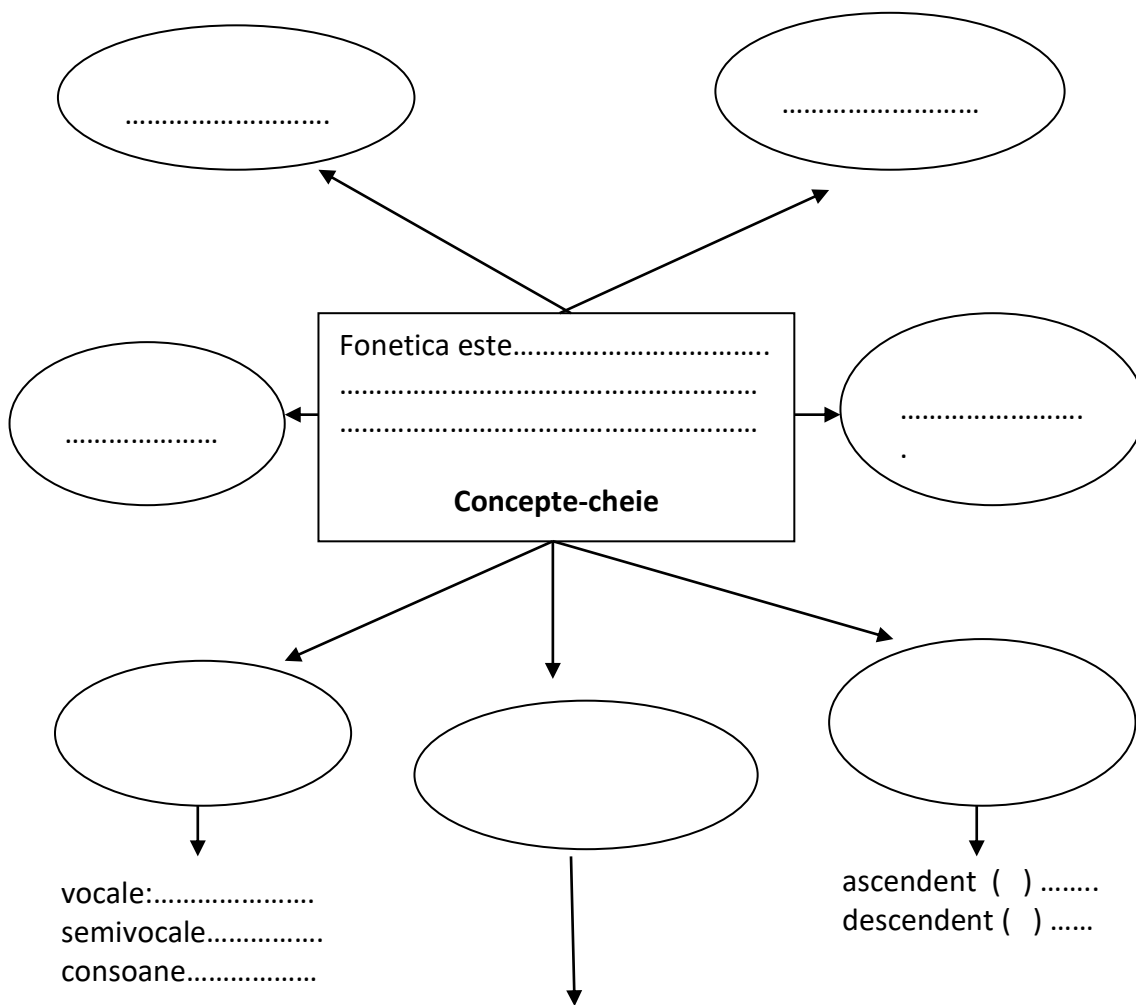
*

Fișe de lucru pentru activități remediale
Clasele V-VI

Noțiuni de fonetică

Fișă de actualizare și sistematizare a informației

Asociază domeniului *fonetică* toate conceptele însușite la acest nivel al limbii:

Reguli de despărțire a cuvintelor în silabe:

-
-
-
-
-
-
-

Fișa de lucru nr. 1

1. Notează prin subliniere accentul în următoarele cuvinte: *sidef, invers, companie, straniu, furie, lipie, regizor, caracter, intim, cintează, leșin, pricină, poimâine, dușman, suntem, comedie, aripă, simbol, prepeliță, corector.*

2. Consultând DOOM², explică accentuarea cuvintelor *companie, comedie și corector.*

.....

3. Ordonează alfabetic cuvintele din seria de la exercițiul 1.

.....

4. În dialogul de mai jos s-au strecurat greșeli de accentuare a cuvintelor.

Încearcă să corectezi erorile depistate:

- *Ca să păstrăm secretul, trebuie să ne luăm măsuri de prevedere. Nimeni nu trebuie să știe că am folosit* butelia.

- *Mai bine tăceți din gură! Scoteți covorul, băteți-l bine și apoi periați-l. Făceți așa cum spun eu și, credeți-mă, va fi bine.*

Se accentuează corect:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. Citește cu voce tare și notează accentul în următoarele substantive proprii:

Dinu Pescariu, Corina Bulgariu, Ciprian Rotariu, Adelina Morariu, Marcel Badiu, Dănuț Atanasiu, Gina Olariu, Evelina Ferariu, Dimitrie Vacariu, Cătălin Berariu, Eugen Ursariu, Ela Vasiliu.

6. Formulează regula accentuării cuvintelor de la exercițiul 5.

.....
.....
.....

Fișa de lucru nr. 2

1. Notează sub fiecare din cuvintele date numărul de litere și de sunete:

privighetoare urecheat brânci ciocolată ochios

chiuvetă rechin baci ciot vergea

îngerăș aghioase **fenix** ciocârlie cireșar

ghionoaie agheasmă ungher unchi **renghi**

pitulice cioară rinocer făceau cilindru

2. Alcătuieste propoziții cu cuvintele scrise cu aldine de la exercițiul 1.

3. Indică sunetele notate prin litera *x* în cuvintele: *ax* (), *exilat*, (), *exigent*(), *exasperat* (), *xerox* (), *fixat* (), *axiomă* (), *onix* ().

Explică norma aplicată în pronunție și notarea sunetelor. Cu ajutorul DEX, precizează sensurile cuvintelor: *exasperat*, *axiomă*, *onix* și alcătuieste enunțuri.

4. Încercuiește cuvintele în care numărul sunetelor este mai mare decât cel al literelor: *erată*, *eram*, *eră*, *erá*, *eronat*, *ea*, *editură*, *el*, *emir*, *ele*, *elaboarat*.

Arată care literă notează mai multe sunete și explică.

5. Corectează eventualele greșeli identificate în textul:

Nicolaie este un prieten de nădejde. Ieste un bun cordonator de grup și are întodeauna inițiativă. Pe terenul de fotbal este coiechipierul meu. De multă vreme ne facem temele împreună. Abia eri am aflat că este pasionat și de poiezie. Toți prieteni apropiați îi spun Naie, dar lui nu-i place. Alaltăieri, în parc, pe aleia principală l-am întâlnit pe fostul lui vecin. M-a impresionat simpatia cu care vorbea despre bunul meu prieten.

Fișa de lucru nr. 3

1. Subliniază în textul dat cuvintele/ structurile în care există diftongi și indică felul acestora:

“Viața asta-i bun pierdut

Când n-o trăiești cum ai fi vrut!

Și-acum ar vrea un neam călău

S-arunce jug în gâtul tău:

E rău destul că ne-am născut,

Mai vrem și-al doilea rău?

Din zei de-am fi scoborâtori,

C-o moarte tot suntem datori!

Totuna e dac-ai murit

Flăcău ori moș îngârbovit;

Dar nu-i totuna leu să mori

Ori câine-nlănțuit...”

(G. Coșbuc – *Decebal către popor*)

2. Extrage din text structurile în care diftongul poate fi înlăturat și arată care este modalitatea.

3. Înlocuiește în poezie structurile vizate la punctul 1 cu cele echivalente și explică modificările apărute. Alege varianta care îți place mai mult și explică opțiunea.

4. Modifică structurile: *n-o*, *s-arunce*, *c-o*, *dac-ai*, *câine-nlănțuit*, așa încât să elimini cratima. Observă structurile obținute și explică ce schimbări s-au produs.

5. Explică sensul cuvintelor *scoborâtori* și *îngârbovit* și scrie varianta lor corectă.

6. Selectează cuvintele care conțin diftongi:

*“Ursan năval s-aruncă în neagra tătărimă,
Croind o pârte largă prin deasa ei mulțime.
Sub mână-i buzduganul, unealtă de pieire,
Ca un balaur face în juru-i o rotire,
Un cerc de moarte-n care amar de cine-i prins
Sărmanu-nchide ochii și soarele-i s-a stins!*

*În lături, înainte, în urmă-i totul moare!
Zbor creierii din tidve sub ghioaga zdrobitoare,
Și-n urmă, și-mpregiuru-i, și-n lături semădate
Zac sute de cadavre cu capete sfărmate.
Și astfel ne-mpăcatul Ursan mereu lucrează,
Și spre apus prin sânge mereu înaintează.”*

(V. Alecsandri – Dan, căpitan de plai)

7. Scrie cuvintele din text care conțin vocale în hiat:

8. Extrage cuvintele care sunt folosite cu formă diferită de cea literară și scrie forma corectă:

9. Explică scrierea cu cratimă a cuvântului *ne-mpăcatul*.

10. Alcătuieste propoziții cu alte patru cuvinte, din aceeași categorie, care pot fi scrise la fel:

11. Identifică și notează în cuvintele din seria dată grupuri de sunete cunoscute: *mustăcioară, spuneai, ajungeai, cerboaică, patinoar, ciur, inimioară, cetățuie, somptuos, geografie, amicitie, ne-au spus, vedea-te-aș, i-ai spus, neaua, conduită, inferioritate.*

12. Extrage din textul de la exercițiul 3:

patru cuvinte monosilabice:.....

patru cuvinte bisilabice:.....

patru cuvinte trisilabice.....

două cuvinte cu accentul pe ultima silabă:.....

două cuvinte cu accentul pe penultima silabă:.....

13. Găsește câte patru exemple de cuvinte care să conțină:

diftongul: *oa:*.....

ei:.....

iu:.....

ai:.....

ui:.....

ou:.....

triftongul: *iai:*.....

iau:.....

ioa:.....

hiat *e – e:*.....

o – o:.....

u – i:.....

14. Subliniază cuvintele în care nu există diftong și explică structura acestora:

biologie, deasupra, adineauri, cacealma, ciutură, ghiont, liceu, isteată, căprui, Morariu,

lighioană, tăciune, rebeliune, haihui, ochii.

Fișa de lucru nr. 4

1. Respectând normele studiate, desparte în silabe cuvintele: *aeroplan* -; *piuneză* -; *pustnic* -, *afluent* -; *emigrant* -; *agheasmă* -; *fior* -, *inadecvat* -; *construi* -; *acvariu* -; *fructuos* -; *alcool* -; *(a se) căi* -; *scripcar* -; *apreciat* -; *sanctiune* -; *avui* -; *vrednic* -; *rostogoli* -; *răspântie* -; *mireasmă* -; *acuarelă* -; *excursie* -; *conspect* -; *lingvist* -

2. Precizează numărul silabelor din cuvintele: *Cobzariu* -; *Caragiu* -; *anteriu* -; *fiindcă* -; *crează* -; *Gheorghiu* -; *geometrie* -; *niciodată* -; *apreciere* -; *uruguayan* -; *abia* -; *pion* -; *cointerestat* -; *reglat* -; *abreviat* -; *miere* -; *mieros* -; *cuiva* -

3. Întru-un text, s-au despărțit la capăt de rând unele cuvinte, așa cum apar în seria de mai jos. Identifică eventualele erori și explică abaterea de la normă: *Cori-na Georgescu, Liceul „Mihai Vitea-zul”, Horia Cri-șan, „Fetița cu chibri-turile”, cui –er, brumări-u, a-merican, canicu-lar, UNES-CO, în- tr-un, aducere – amin – te.*

Formulează regula care a fost încălcată la despărțirea la capăt de rând.

4. Efectuând corect despărțirea în silabe a cuvintelor stabilește numărul de silabe din fiecare vers:

“ În fund, pe cer albastru, în zarea depărtată,
La răsărit, sub soare, un negru punct s-arată!
E cocostârcul tainic în lume călător,
Al primăverii dulce iubit prevestitor.

El vine, se înalță, în cercuri line zboară
Și, rapide ca gândul, la cuibu-i se coboară;
Iar copilașii veseli, cu peptul dezgolit,
Aleargă, sar în cale-i și-i zic: «Bine-ai sosit!»

(V. Alecsandri – *Oaspeții primăverii*)

5. Identifică în prima strofă un cuvânt în care numărul literelor este mai mic decât al sunetelor.

6. Transcrie din text:
două substantive monosilabice:.....; două substantive bisilabice.....;
două verbe monosilabice:.....; două verbe bisilabice:.....;
un adjectiv bisilabic:.....; un adjectiv polisilabic:.....;

7. Extrage din text cuvintele cu formă diferită de cea literară și scrie forma corectă. Cum explici utilizarea acestora de către poet?

8. Pornind de la substantivul *cocostârcul*, scrie cât mai multe substantive care să denumească ființe din aceeași clasă, dar care să conțină diftong(i).

9. Pornind de la adjectivul *negru*, scrie cât mai multe adjective care să denumească același tip de însușire. Subliniază-le pe cele în care numărul literelor este diferit de cel al sunetelor, încercuiește diftongii și marchează cu o linie verticală hiatul.

Test de evaluare
Noțiuni de fonetică

Se dă textul:

<p>“ Am ascultat din umbră cântarea lor înaltă. Buchetele de trestii dormeau cu foșnet lin. Era o luna plina în fiecare baltă, Și-n fiecare undă o piatră de rubin. Și broaștele semețe cântau cu glasuri multe Pe când, din înălțime, privindu-și fața-n lac,</p>	<p>Un nour singuratic stătea uimit s-asculte Cum bat ca toaca toate și-o clipa toate tac. Și cum deasupra apei s-amestecau întruna Umplând singurătatea de freamăt viu părea Ca toate laolaltă apostrofează luna. Că fiecare broasca se ceartă cu o stea.”</p>
--	--

(Broaștele, de George Topîrceanu)

A. Limba română (45 p.)

1. Desparte în silabe: *ascultat, trestii, broaștele, apostrofează.*
2. Arată câte litere și câte sunete sunt în cuvintele: *buchetele, ceartă.*
3. Arată cum s-au format cuvintele : *singuratic, singurătatea.*
4. Scrie câte două derivate de la: *bat, stea.*
5. Extrage patru cuvinte cu diftong.
6. Extrage două cuvinte cu hiat.
7. Scrie sinonimele cuvintelor: *freamăt, se ceartă.*
8. Scrie antonimele cuvintelor: *înaltă, viu.*
9. Scrie alte patru cuvinte din câmpul lexical al cuvântului *rubin.*

B. Înțelegerea textului (15 p.)

10. Numește figura de stil din versul: *Buchetele de trestii dormeau cu foșnet lin*
11. Extrage din poezie o structură în care există un epitet.
12. Numește modul de expunere utilizat de poet.
13. Arată ce fel de text este Broaștele, de George Topîrceanu și explică în patru-cinci rânduri. (15 p.)

A. Redactează un text nonliterar de 10-15 rânduri, care să aibă ca subiect broaștele. (15 p)